

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto

25.02.2016

TEM/198/03.01.08/2016

Viite LVM/2005/03/2015

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta; työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt esityksestä kommentteja myös hallinnonalaansa kuuluvilta ELY-keskuksilta, KEHA-keskukselta, Innovaatorahoituskeskus Tekesiltä, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Energiavirastolta sekä Geologian tutkimuskeskukselta. Lausunnon antoivat Patentti- ja rekisterihallitus ja KEHA-keskus. Energiavirasto ilmoitti, ettei sillä ole esityksestä lausuttavaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa esityksen keskeisiä ehdotuksia ja tavoitteita jäljempänä selostetuin rajauksin.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa Patentti- ja rekisterihallituksen ja KEHA-keskuksen lausunnoissaan esittämien näkökohtien huomioimista ja arviointia jatkovalmistelussa ja liittää lausunnot oheen.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö lausuu esityksen johdosta seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan, että vahvan sähköisen tunnistamisen käsitettä muutetaan siten, että tunnistamisvälineitä voitaisiin myöntää myös oikeushenkilölle. Vahva sähköinen tunnistaminen määriteltäisiin siten, että sillä tarkoitettaisiin henkilön, oikeushenkilön tai oikeushenkilöä edustavan luonnollisen henkilön yksilöimistä ja tunnisteiden aitouden ja oikeellisuuden todentamista sähköistä menetelmää käyttäen. Ehdotettavan 20 pykälän perusteluissa todetaan, että tunnistusvälineen on oltava henkilökohtainen,

millä tarkoitetaan myös oikeushenkilöä. Luonnollisen henkilön tunnistusvälineeseen voitaisiin edelleen tarvittaessa liittää tieto siitä, että henkilö voi myös tapauskohtaisesti edustaa toista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja että tämä soveltuisi siis jollain tapaa erikseen määriteltyihin tapauksiin, mutta edellä kuvattu oikeushenkilön tunnistusväline ja luonnollisen henkilön tunnistusvälineen kytkös siihen olisi pysyväisluonteinen ja lähtökohtaisesti asioinnin kannalta sisällöltään rajoittamaton ratkaisu.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että oikeushenkilön tunnistusvälineeseen liittyvissä kohdissa on useita epäselvyyksiä, joita tulisi jatkovalmistelussa tarkentaa. Esityksen yleisperusteluissa (luku 5.2) todetaan virheellisesti, että Kansallisen arkkitehtuuriohjelman Rooli- ja valtuuspalvelun toteutuksessa olisi tarkoitus käyttää voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta liittää luonnollisen henkilön tunnistusvälineeseen tieto siitä, että henkilö voi tapauskohtaisesti edustaa oikeushenkilöä. Rooli- ja valtuuspalvelun toteutuksessa oikeushenkilön edustamistiedot tarkistetaan siten, että luonnollinen henkilö tunnustetaan vahvan sähköisen tunnistamisen menetelmillä, jonka jälkeen luonnollisen henkilön toimivalta toimia oikeushenkilön nimissä tarkistetaan kansallisista rekistereistä, esimerkiksi kaupparekisteristä. Oikeushenkilön edustamistiedot tarkistetaan siis asiointihetkellä. Jos tunnistusvälineeseen liitetään tieto siitä, että henkilö voi tapauskohtaisesti myös edustaa toista oikeushenkilöä, voi aiheutua useita käytännön ongelmia luonnollisen ja oikeushenkilön kytkemisessä ja toimivallan rajaamisessa. Esityksestä ei käy ilmi, kenelle oikeushenkilön tunnistusväline voidaan luovuttaa. Oikeushenkilön tunnistusvälineen vastaanottaa aina luonnollinen henkilö, jonka henkilöllisyys ja toimivaltaisuus voidaan todentaa luovutusvaiheessa. Luovutusvaiheen jälkeen toimivalta voi kuitenkin muuttua. Ehdotettavan 20 pykälän perusteluissa ei ole avattu, mitä tarkoitetaan sillä, että luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön tunnistusvälineiden kytkös on toteutettava EU:n sähköisen tunnistamisen varmuusasetuksen liitteen kohdan 2.1.4 mukaisesti.

Vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevassa 4 luvussa arviointielinten nimityksissä ja viittauksissa on horjuvuutta. Esityksen 32 pykälän otsikko on vaatimustenmukaisuuden arviointielimen hyväksyminen, mutta pykälä koskee kuitenkin vain arviointilaitoksen hyväksymistä. Esityksen 35 pykälässä on kirjoitettu auki arviointilaitos ja muu arviointielin, mikä on selkeämpi tapa kuin viitata 28 pykälän 1-3 kohtiin. Ainakin tulisi johdonmukaisesti käyttää joko viittaustekniikkaa tai sitten 28 pykälässä määriteltyjä käsitteitä. Lisäksi esityksen 33 pykälän 5 momentti on sama kuin 34 pykälän 3 momentti. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää harkittavaksi, pitäisikö myös muun ulkopuolisen arviointielimen (28 pykälän 2 kohta) osalta edellyttää hyväksymistä, jotta näistäkin elimistä olisi tieto.

Esityksen luettavuutta voisi muutoinkin helpottaa jäsentely ja käsitteiden johdonmukaisuus. Pykälän 2 kohdan 3 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 3 kohdassa määritellään tunnistusjärjestelmä. Lakiehdotuksessa kohdassa 3 käytetään kuitenkin käsitettä tunnistusmenetelmä. Sähköisen tunnistamisen järjestelmä puolestaan määritellään Eidas-asetuksessa. Pykälän 8 a perusteluissa todetaan, että tunnistusmenetelmässä on käytettävä sähköisen tunnistamisen varmuustasoasetuksessa säädettyä dynaamista todentamista. Pykälässä asia on kuitenkin todettu epämääräisemmin. Todentamista ei ole määritelty.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksenä on, että esityksen vaikutusten arviointia tulisi täydentää patenti- ja rekisterihallitukselle aiheutuvien vaikutusten lisäksi myös Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle esityksestä mahdollisesti aiheutuvien taloudellisten ja muiden vaikutusten osalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lisäksi perusteluissa avattavaksi, miten Viestintävirasto käytännössä tulisi valvomaan ei-hyväksytyjä luottamuspalvelun tarjoajia.

Kari Mäkinen
Hallitusneuvos, henkilöstö- ja hallintojohtajan sijainen

Johanna Ylitpepa
Ylitarkastaja

LIITTEET

Patentti- ja rekisterihallituksen lausunto
KEHA-keskuksen lausunto